

Araştırma Üniversiteleri Listesi Ekim 2017

Geçtiğimiz ay Times Higher Education'in (THE) dünya üniversiteleri sıralamalarında üniversitelerimizin durumunu irdeleyen bir blog yazısı (<http://erhanerkut.com/analiz/the-siralamalarinda-universitelerimiz/>) yazmıştım. Bu yazının blogumda yayınlanmasından az sonra, 2017-2018 Akademik Yılı Açılış Töreninde 10 üniversitemiz "araştırma üniversitesi" olarak açıklandı. Bu yazıda, bu araştırma üniversitesi listesini 3 farklı liste ile kıyaslayacağım: THE listesi, URAP listesi, ve blogumda yayınladığım yayın/atıf listeleri. Alfabetik sıra ile 10 araştırma üniversitesi:

- Ankara Üniversitesi
- Boğaziçi Üniversitesi
- Erciyes Üniversitesi
- Gazi Üniversitesi
- Gebze Teknik Üniversitesi
- Hacettepe Üniversitesi
- İstanbul Üniversitesi
- İstanbul Teknik Üniversitesi
- İzmir Yüksek Teknoloji Üniversitesi
- Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Yedek olarak ise Çukurova, Ege, Selçuk, Uludağ ve Yıldız Teknik Üniversitesi belirlendi.

Kıyas 1: THE listesi (<https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings>)
2018 THE Listesi'ndeki üniversitelerimiz:

2018	THE Sıralaması
301-350	Koç
351-400	Sabancı
401-500	Bilkent
401-500	Boğaziçi
601-800	Atılım
601-800	Hacettepe
601-800	İTÜ
601-800	Gebze Teknik
601-800	ODTÜ
801-1000	Akdeniz
801-1000	Erciyes
801-1000	İstanbul
801-1000	İzmir Teknoloji
801-1000	Marmara
801-1000	TOBB
801-1000	Yıldız Teknik
1001+	Anadolu
1001+	Ankara
1001+	Dokuz Eylül
1001+	Gazi
1001+	Ondokuz Mayıs
1001+	Yeditepe

Bu iki liste arasındaki en önemli fark THE listesinin en tepesindeki 3 vakıf üniversitesinin açıklanan listede bulunmamasıdır. Anlaşılan o ki, vakıf üniversiteleri araştırma üniversitesi seçimine dahil edilmemişlerdir. Ülkede özellikle kişi başına üretimde açık ara ile önde olan bu 3 vakıf üniversitesinin araştırma üniversitesi olarak belirlenmemesini şaşkınlıkla karşıladım.

İki liste arasındaki diğer uyumsuzluklar şunlar:

- THE sıralamasında üzerlerinde en az 11 devlet üniversitesi bulunan Ankara ve Gazi Üniversiteleri araştırma üniversitesi olarak belirlenmişler.
- THE sıralamasında devlet üniversiteleri arasında 6 ile 11. sıra aralığında olan Akdeniz ve Marmara Üniversiteleri araştırma üniversiteleri listesine yedekten bile girememişler.

Kıyas 2: URAP listesi (http://tr.urapcenter.org/2017/2017_t9.php)

2017-18 URAP Sıralamasındaki ilk 20 üniversite şu şekilde:

1	ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
2	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
3	İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
4	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
5	İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ
6	ANKARA ÜNİVERSİTESİ
7	GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
8	EGE ÜNİVERSİTESİ
9	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
10	BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ
11	KOÇ ÜNİVERSİTESİ
12	SABANCI ÜNİVERSİTESİ
13	ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
14	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
15	YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
16	BEZM-İ ÂLEM VAKIF ÜNİVERSİTESİ
17	İZMİR YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ
18	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
19	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
20	MARMARA ÜNİVERSİTESİ

Araştırma üniversiteleri listesi URAP listesi ile kıyaslandığında, şu noktalar dikkat çekiyor:

- URAP listesinde 5, 11 ve 12. Sırada yer alan vakıf üniversiteleri araştırma üniversiteleri listesinde yoklar.
- URAP listesinde 8. sırada olan Ege Üniversitesi araştırma üniversiteleri listesinde yok.
- URAP listesinde 17. olan İzmir YTE, araştırma üniversiteleri listesine girmiş, fakat URAP'da onun önünde yer alan Yıldız Teknik yedek listede, Atatürk Üniversitesi ise listede yok.

Kıyas 3: Türkiye’deki Üniversitelerin Araştırma Çıktıları-2017 Güncellemesi

<http://erhanerkut.com/egitim/turkiyedeki-universitelerin-arastirma-ciktilari-2017-guncellemesi/>

Bu kaynağa göre araştırma üniversitesi olarak belirlenmiş üniversitelerimizin çeşitli kriterlere göre ülke sıralamaları şu şekilde:

	Makale	Atıf	Makale/Hoca	Atıf/Hoca	H-endeks
Ankara	4	4	19	17	3
Boğaziçi	23	15	7	5	8
Erciyes	10	9	10	9	9
Gazi	3	7	23	28	11
Gebze Teknik	41	29	4	4	26
Hacettepe	2	1	6	7	1
İstanbul Teknik	6	3	8	8	4
İstanbul	1	2	18	14	2
Orta Doğu Teknik	7	6	5	6	7

Bu sıralamalar 2013-2016 yıllarında en az 1,200 makalesi olan 50 üniversitenin sıralamalarından alındı. Seçilmiş olan araştırma üniversiteleri hakkında bu tablo üzerinden gözlemlerimiz:

- 1) Görüldüğü gibi İzmir Yüksek Teknoloji bu tabloda yok, çünkü 2013-16 yılları arasında bu üniversitemiz 904 endeksli makale üreterek makale sayısında 64. atıf sayısında ise 47. oldu. İYTE'nin akademisyen başına düşen yayın ve atıf performansı ilk 10'a girebilecek seviyede olmakla birlikte, toplam araştırma üretkenliği "araştırma üniversitesi" sıfatı için düşüktür.
- 2) Büyük üniversitelerin bazıları (Ankara, Gazi, İstanbul) listeye yüksek toplam çıktıları ile girerken bazıları ise (Boğaziçi, Gebze Teknik) yüksek kişi başı üretkenliği ile girmişlerdir.
- 3) Hem toplam çıktılarda hem de kişi başına üretkenlikte ilk 10'u hak eden üniversitelerimiz Erciyes, Hacettepe, İstanbul Teknik ve Orta Doğu Teknik üniversiteleridir.
- 4) Bu listede olmayan fakat kanımca olması gereken bir üniversite Ege Üniversitesi'dir. Ege, makale ve atıf sayısında ülkede 5., kişi başına makale sayısında 15., kişi başına atıf sayısında 11., h-endekse göre ise 6. sıradadır. Gazi ve İYTE listeye alınmış iken bu istatistikler ile Ege'nin dışarıda bırakılmış olması dikkat çekicidir.
- 5) Araştırma üniversitesi listesindeki en şaşırtıcı eksiklik kişi başına sıralamalarda ilk 3 sırayı alan Bilkent, Koç ve Sabancı'nın listeye girememiş olmasıdır. Bu üniversitelerin üçü de yukarıdaki 5 kriterin tümünde Gebze Teknik'in önündedir.

Listedeki üniversiteleri tartışabiliriz, fakat bir grup üniversitenin "araştırma üniversitesi" olarak belirlenmiş olması kanımca olumlu bir gelişmedir. 2014'te yazdığım bir blog yazısında dünya sıralamalarına girebilmenin en önemli şartının tek tiplikten vazgeçmek olduğunu belirtmiştim. (<http://erhanerkut.com/analiz/dunya-siralamalarina-girmenin-en-onemli-sarti-tek-tiplikten-vazgecmek/>)

"Çalışmadığı çok aşikar olan "tek tip üniversite" modelinden vazgeçilmeli, üniversitelerin kendi misyonlarını belirlemesine izin verilmelidir. Bence 180 üniversite içinden en fazla 40 araştırma üniversitesi çıkabilir (gerekten sayı da bu civarda olabilir). Gerisi öğretime veya yerel hizmetlere odaklanabilir. Herkese azar azar araştırma desteği vererek az üretmektense, belirli sayıda üniversitenin seçilmiş araştırma merkezlerine veya gruplarına ciddi fonlar aktararak toplam araştırma çıktısını ciddi olarak yükseltmek mümkündür."